

Kratke

P. Cortese: Ptuj, Padova, Trst

Vodstvo slovenskih minoritov se je spomnilo 75. obletnice mučniške smrti p. Placida Corteseja v okviru izrednega provincialnega kapitlja slovenske minoritske province v samostanu sv. Petra in Pavla na Ptuj.

Tržaški časnikar Ivo Jevnikar je spregovoril o življenju in mučniški smrti p. Corteseja, kot tudi o postopku za njegovo razglasitev za blaženega. Srečanje, ki je bilo odprto občinstvu, je uvedel provincial p. Igor Salmič, na njem pa sta sodelovala tudi letos izvoljena novi generalni minister minoritov p. Carlos Alberto Trovarelli iz Argentine (na sliki) in novi asistent za srednjo Evropo Dominique

Joseph Mathieu iz Belgije.

P. Trovarelli, ki zdaj deluje v Rimu, se je pred 57 leti rodil v Argentini. Njegova rajna mati Ivana Brac se je tam rodila staršem iz Dornberka, oče pa je potomec Italijanov iz Abrucev.

V soboto in nedeljo, 16. in 17. novembra, bodo v Padovi posvetili p. Corteseju srečanje Spomin in sprava. V dvorani teološkega študija v samostanu sv. Antona bodo v soboto ob 15. uri nastopili rektor bazilike sv. Antona p. Oliviero Svanera, provincialov namestnik p. Roberto Brandinelli, vicepostulator v postopku za Cortesejevo beatifikacijo p. Giorgio Laggioni in pobudnik Razpršenega muzeja za zdravljenje posledic vojn v Pedescali arh. Domenico Molo. Moderator bo časnikar Francesco Jori.

Slovesno nedeljsko somaševanje v baziliki sv. Antona bo ob 11. uri vodil koprski škof msgr. Jurij Bizjak.

V Trstu bo p. Placido Cortesejo posvečeno somaševanje v Rižarni v torek, 19. novembra, ob 15.30 v dvorani v I. nadstropju. Zadušnico bodo darovali provincial slovenskih minoritov p. Igor Salmič, škofov vikar za slovenske vernike v tržaški škofiji Anton Bedenčič, tržaški škofov vikar za kulturo Ettore Malnati in drugi duhovniki. Pel bo združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pod vodstvom Alenke Cergol.

Štipendija Albina Ločičnika za akademsko leto 2019/2020

Slovenska prosveta razpisuje že osmo leto študijske štipendije iz Sklada Albina Ločičnika v spomin na dobrotnika in zavednega Slovence inž. Albina Ločičnika.

Štipendije so namenjene slovenskim univerzitetnim študentom in študentkam inženirstva s stalnim bivališčem v Furlaniji Julijski krajini, ki so se v študijskem letu 2019/2020 vpisali na študij omenjene smeri. Prošnjam, katere je treba nasloviti na Slovensko prosveto, ul. Donizetti 3, 34133 Trst do 8. decembra 2020, je treba priložiti:

- kratek življenjepis - europass (s podatki o dosedanem šolanju in delovanju v slovenskih organizacijah)
- potrdilo o vpisu na fakulteto oziroma potrdilo o opravljenih izpitolih za naslednje letnike

Predvidene so štiri štipendije, o katerih višini bo odločala komisija. Ob enakih pogojih bodo imeli prednost študenti gradbene smeri. Razpis je objavljen tudi na spletni strani Slovenske prosvete (www.slovenskaprosвета.org), za dodatne informacije pišite na uprava@slovenskaprosвета.org.

Izobraževalne delavnice Slovenska mikrokamera

V soboto, 16. novembra, se bo v Peterlinovi dvorani v Trstu na ulici Donizetti 3, začel niz izobraževalnih delavnic z naslovom Slovenska mikrokamera. Delavnice prireja društvo Mladi v odkrivanju skupnih poti - MOSP, potekale bodo 4 sobote v novembru in decembru od 14. do 18. ure. Na njih se bodo udeleženci učili javnega nastopanja. Vsako soboto bodo pod mentorstvom izkušenih predavateljev spoznali en vidik nastopanja pred kamero. Delavnice so namenjene predvsem mladim.

16. novembra bo delavnico javnega nastopanja vodila Betka Šuhel Mikolič, strokovnjakinja za odnose z javnostmi s 30-letnimi medijskimi in komunikacijskimi izkušnjami, novinarka, trenerka nastopanja v javnosti, radijska in televizijska voditeljica ter moderatorica in organizatorica javnih prireditev.

23. novembra bo dvojna delavnica o temi obleke in ličenja pred kamero. Za to bosta poskrbeli vizažistka Irina Giormani in strokovnjakinja na področju oblačjenja Lea Pisani.

30. novembra bo delavnica namenjena uporabi kamere, saj je pomembno, da vemo tudi, kaj se dogaja za kamero. Za to bosta poskrbeli Jan Leopoli in Danieli Peteani.

Decembra pa bo še delavnica dikcije in govora, ki jo bo vodila Alida Bevk, predavateljica na ljubljanski Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, igralka in voice coach. Vse delavnice so brezplačne, izbira števila delavnic je poljubna, priporočamo pa cel paket. Potrebna je predhodna prijava na povezavi <https://bit.ly/2BWvD6T> do četrtka pred vsako delavnico. Naj povemo še, da je projekt nastal na Jesenskem DM+ septembra letos v Žabnicah. Povezavo najdete tudi na Facebook dogodku Slovenska mikrokamera, za vprašanja pa se lahko obrnete na MOSP-ove profile na Facebooku ali Instagramu ali pišete na e-mail mosp.mladi@gmail.com.

Kroček KRU.t bo imel v gosteh naturopatinjo Eriko Brajnik

V četrtek, 28. novembra, bo imel kroček KRU.t v gosteh že znano in priljubljeno Eriko Brajnik. Brajnikova je naturopatinja, predsednica združenja naturopatov Slovenije in ustanoviteljica naturopatske šole SAEKA. V Trstu bo predstavila svojo 4. knjigo Otroci, starši in starostniki. Načeta tematika je zelo blizu članom kročka, saj govori tudi o starostnikih in o njihovem bogastvu znanja in življenjskih izkušenj, ki jih je potrebno prenesti na mlajše generacije.

Državni tehnični zavod Žiga Zois

Predstavitev posodobljenih učnih načrtov

V minulem tednu so na državnem tehničnem zavodu Žiga Zois ravnateljica dr. Maja Lapornik in profesorji predstavili posodobljene učne načrte in letošnjo vzgojno-izobraževalno ponudbo. Gre za bogate spremembe izven kurikularne dejavnosti in pravi skok v prihodnost, ki so si ga želeli na šoli. Prisotne je pozdravila prav nova ravnateljica zavoda dr. Maja Lapornik, ki je obrazložila, kako se je takoj srečala z izjemno in motivirano ekipo kolegov, s katero so skupaj modrovali, da je treba izobraževalno ponudbo razširiti, poglobiti in pravzaprav spremeniti. To so v rekordnem času tudi naredili. Sad teh idej so predstavili javnosti na tiskovni konferenci, ki jo je odprla glasbena skupina dijakov Zois band pod

Foto MC

vodstvom Manuela Purgerja, ki je razložil, kako je glasba del našega vsakdana in naše kulture, obenem spodbuja učenje s čustvi, spretnostjo in veseljem. Ministrski programi ne predvidevajo glasbene

vzgoje za tehnične zavode, zato so si na Zoisu zamislili projekt, pri katerem se lahko dijaki sprostijo in skupaj dosežejo glasbene cilje. Medtem ko so se na zaslonu vrstile slike o šoli in nova

grafična podoba, ki jo je za šolo pripravil oblikovalec Andrej Pisani, so profesorji na kratko predstavili novosti učnih načrtov. Profesorica Tamara Kaluža je povedala, kako so pri slovenščini ločili jezikovni pouk od knjižnega in kako so pri knjižnem razdelili vsebine

po tematskih sklopih. Organizirali bodo tudi jezikovni teden v Ljubljani, t. j. 30-urni tečaj slovenščine na Filozofski fakulteti in v popoldanskih urah ogled in spoznavanje ljubljanskih kulturnih zanimivosti. Trienji bo sodeloval tudi pri projektu izBerem, pri

katerem bodo dijaki prebrali štiri knjige sodobnih slovenskih avtorjev, izbrali najljubšega in ga povabili na pogovor in prijetno druženje.

/ str. 16
MC

DSI Gost etnolog dr. Janez Bogataj

Bogato slovensko kulturno dediščino bo treba na novo odkriti

Po splošnem mnenju velja dr. Janez Bogataj za najbolj prepoznavnega živečega slovenskega etnologa. Leta 2010 je sicer stopil v pokoj kot redni profesor na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, vendar še zdaleč ni zapustil proučevanja in širjenja informacij o stroki, ki mu je najbolj pri srcu, to je o slovenski kulturni dediščini. Prav pred kratkim so pri založbi Hart izšle kar tri njegove knjige o tej temi. Društvo slovenskih izobražencev je izkoristilo to prilžnost in ga je v ponedeljek povabilo, da o njih spregovori na rednem ponedeljkovem večeru v Peterlinovi dvorani.

Prva je v imenu založbe Hart spregovorila Maja Hartman Jug in povedala, da je založbi v velik ponos, da ji je dr. Bogataj zaupal izdajo vseh treh najnovejših del: *Slovenska potica - vseh sladici kraljica*, *Z Valvasorjem za mizo in Slovenija: kulturna dediščina na stičišču Alp, Sredozemlja, Panonske nižine in Balkana*. O poticah je dr. Bogataj že večkrat pisal in predaval, ta izdaja pa se lepo povezuje tudi s knjigo *Z Valvasorjem za mizo*, saj je prvi zapis o slovenski potici napisal prav Valvasor v svoji *Slavi Vojvodine kranjske* v 17. stoletju. Pa še druga zanimiva povezava je vredna omembe: knjiga o prehrabrenih navadah v Valvasorjevih časih je izšla ob pomembni obletnici izdaje *Vojvodine kranjske*. Knjiga o slovenski kulturni dediščini pa je namenjena čim širšemu krogu bralcev z namenom, da bi vsi spoznali in pravilno cenili slovensko kulturno dediščino. Založnica, ga. Hartmanova, je predstavila tudi avtorja in poudarila, kako bogato je njegovo avtorsko delo. Je namreč avtor in soavtor preko 70 knjig, številnih razprav, znanstvenih, strokovnih in poljudnih člankov s področij kulturne dediščine, kulinarike in gastronomije, roko-

delstva, šeg in navad, turizma, poslovnih in protokolarnih daril.

Po uvodnih besedah je urednica predala besedo - ne pa mikrofona - dr. Bogataju. Ta je namreč duhovito pojasnil, da je že od mallega navajen govoriti zelo glasno zaradi stričeve gluhot (stric je bil pisatelj Finžgar, ki je ob bombardiranju lastne hiše oglušel). In res je takoj s svojim jasnim in energičnim nastopom pritegnil pozornost vseh, njegovo izpostavljanje pa so dodatno popestrile slike pokrajin, bivanjskih prostorov, predmetov in jedil, ki so se

pične za slovenski prostor. Bogataj bi želel, da bi se Slovenci spet zavedeli, da so prav "tiste vrednote, ki ležijo pred domačim pragom", naše najbolj pomembne značilnosti. Slovenci jih moramo najprej na novo odkriti, jih spoznati in nato ovrednotiti, obenem pa jih nadgrajevati z novimi doprinosi. Pri tem je opozoril na nevarnost stranpoti, npr. na ustvarjanje zgolj nostalgičnega odnosa ali pa na "muzeologiranje". Toda to je dolgoročni proces, rezultata ni mogoče dobiti v enem ali dveh letih. Po Bogatajevem mnenju se tak odnos in njegovi

datkov iz njegovega opusa. Vprašanje kulturne dediščine je vsekakor pomembno za vsak narod, za njegovo identiteto in njegovo prepoznavnost v svetu. V vsesplošni krizi, ko ni več oprijemljivih, trdnih vsebin, se po Bogatajevem mnenju človeštvo "ozira nazaj, v svojo dediščino", ki predstavlja dragoceno oprijemljivo točko. Tudi ves civilizirani svet se vedno bolj zaveda njenega pomena. Ko je npr. pred leti svetovna turistična organizacija naredila obsežno raziskavo o tem, kateri so za ljudi glavni vzroki, da potujejo v tuje kraje, je iz odgovorov večine odkrila, da ljudi zanima spoznavanje naravne in kulturne dediščine in odkrivanje prehranskih posebnosti narodov v svetu.

Žal pa Slovenci ne znamo ovrednotiti in proučevati svojih značilnosti, ki jih imamo na srečo v preobilju, ampak radi posnemamo to, kar je tujega. Bogataj seveda svetuje, naj prej preverimo, ali kaj podobnega morda že obstaja pri nas. Postregel je za mnogi primeri bogastva slovenske kulturne dediščine, ki so šli od slovenske sladice - zdaj že v svetu znane potice, štrukljev, žlikrofov - pa do gradbene arhitekture (ki se seveda znotraj Slovenije razlikuje s svojimi specifikami: od kraške - kamnite hiše pa do gorenjske - lesene ali prekmurske s slamnatimi strehami). Mnogo bogastva pa je dobiti tudi v drugih vidikih naših navad, ki jih je predavatelj dokumentiral. Naj navedemo samo dve: slovensko specifiko v izdelovanju jaslje (med najstarejše ohranjenosti jaslje na Slovenskem sodijo jaslje iz voska iz Velesova pri Kranju iz ok. l. 1800) in pa predvelikončne navade (opozoril je npr. na Ljubno pri Savinji, kjer imajo verniki na cvetno nedeljo butare, sestavljene iz kmečkega orodja, kar je edinstvena specifika v svetu). Skratka, v svojem predavanju je Bogataj z bogatimi primeri dokazal, da si bomo morali glede slovenske kulturne dediščine le zavihati rokave in se odpovedati prelahki in škodljivi poti posnemanja drugih narodov.

Foto damj@n

vrstile na ekranu. Srečanje z Janezom Bogatajem je bilo za prisotne kot vedno velika obogatitev znanja o slovenskih etnoloških značilnostih in o vprašanih v zvezi s tem, kako jih Slovenci doživljamo. Lahko bi rekli, da zbujajo Bogataj našo vest, ko nas opozarja, kako zanemarljivo vprašanje kulturne dediščine, to veliko bogastvo, ki je nerazdružljiv del naše narodne identitete. Po njegovih besedah smo namreč narod, ki se veliko premalo zaveda, katere so naše specifike in kakšno bogastvo predstavljajo. Najvidnejša med njimi izhaja iz značilnosti, da Slovenci vse od svoje naselitve živimo na stičišču različnih kultur, alpske, sredozemske, panonske in balkanske. Popolnoma naravno je, da je naša kulturna dediščina skozi stoteletja črpala iz njih in ustvarila nove, specifične in zelo pestre kulturne oblike, ki so ti-

rezultati gradijo na dolgi rok. Bivanjske značilnosti, ki gredo od arhitekture do kulinarike, so namreč tesno povezane s konkretnim življenjem in bivanjskim prostorom, z modrostjo in osveščenostjo človeka v zvezi s spoštovanjem naravnega okolja. Kot primer je navedel kamnito mizo pred tradicionalno kmečko hišo in klop ob hišnem zidu; to nista bila dekorativna elementa, oba sta imela svojo funkcijo; prva je služila npr. za izdelavo kolin, klop pa nam govori o starih navadah, ko sta se gospodar in gospodinja po kosilu usedla in pomoderovala (danes pa se je način in ritem življenja popolnoma spremenil; ni več časa za počitek pred hišo). Janez Vajkard Valvasor nam je s svojim raziskovanjem lahko še danes v opomin in za zgled, kaj pomeni ljubezen do kulturne dediščine, kot kaže vse polno po-